

Accountantsverslag

Gemeente Rheden

Boekjaar 2018

Aan de Gemeenteraad
van de gemeente Rheden
Postbus 9110
6994 ZJ DE STEEG

Zwolle, 25 juni 2019

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeente afgerond. In dit verslag van bevindingen informeren wij u over onze bevindingen.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden uit hoofde van de jaarrekeningcontrole 2018 naar voren zijn gekomen. Het accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor gebruik door de raad en het college van B&W.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht.

Wij hebben u op 25 juni 2019 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen onder de overige gegevens in uw jaarrekening 2018.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Rheden voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en lichten de inhoud van deze rapportage graag nader aan u toe.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "E.H.J.D. Dammen".

drs. E.H.J.D. Dammen RA

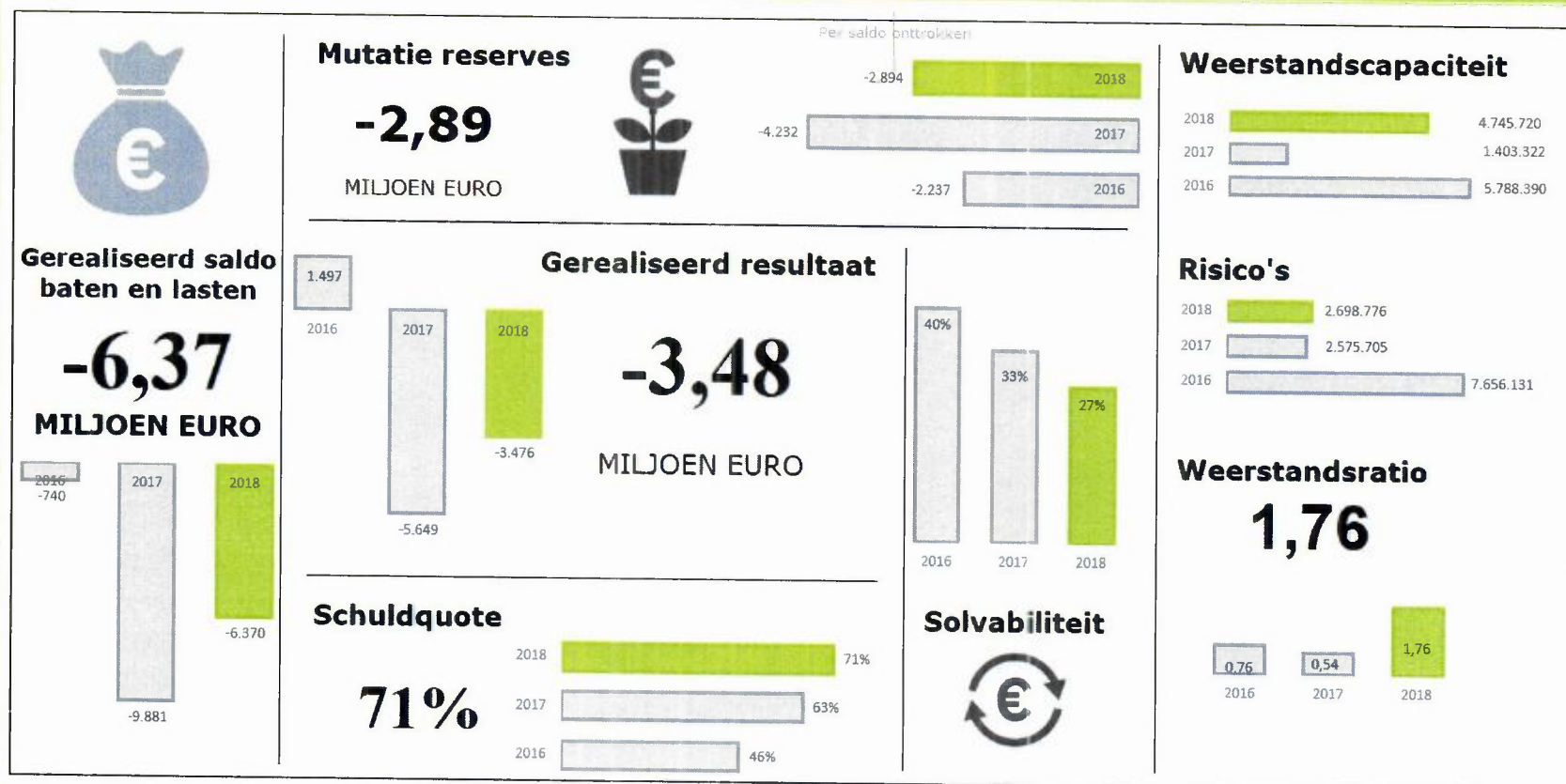
Inhouds- opgave

1. Bestuurlijke samenvatting	4
2. Opdracht, scope en uitkomsten	7
3. Ontwikkelingen in de jaarcijfers	10
4. Controlebevindingen	13
5. Bevindingen interne beheersing	18
6. Overige onderwerpen	20
Bijlage(n)	23

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden

1. Bestuurlijke samenvatting

- Wij *hebben* een goedkeurende verklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.
- Het jaarverslag is cf. NV COS 720 verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.
- Het Bbv is in alle opzichten nageleefd in 2018.
- De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.
- Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente voornamelijk op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en WMO een onzekerheid van € 1.228.165.
- De gemeente Rheden heeft de totale kosten inzake de PGB budgetten gebaseerd op de schatting van de SVB. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Als gevolg hiervan bedraagt de inherente onzekerheid inzake het PGB-budget thans € 594.026.
- Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen andere bevindingen die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u zouden moeten rapporteren.
- Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.
- Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2018 niet strijdig zijn met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2018 van de gemeente Rheden voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Opdracht, scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.1 Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 18 december 2018 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2018. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend voor onze controle:

- ❑ Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- ❑ Uw verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Rheden (controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- ❑ Het door de raad op 25 september 2018 vastgestelde controleprotocol 2018, waarin ook het normenkader 2018 is opgenomen.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2018 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

2.2 Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 1.207.740. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.207.740
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 3.623.220
Rapporteringstolerantie	Op basis van het gemeentelijk controleprotocol	€ 50.000

Uit onze controle blijken géén ongecorrigeerde getrouwheidsfouten of rechtmatigheidsfouten. Er is wel sprake onzekerheden van totaal € 1.822.191 naar voren gekomen die betrekking hebben op de decentralisaties.

2.3 Strekking controleverklaring

Bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Rheden hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Hierbij merken wij op dat sprake is van onzekerheden op het gebied van rechtmatigheid en getrouwheid ten aanzien van de uitgaven in het sociaal domein ter grootte van € 1.822.191 die op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol niet leiden tot een aanpassing van het oordeel.

2.4 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd. Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de consistente toepassing daarvan vastgesteld. In dit kader komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen, schattingen, beoordeling onzekerheden en bijzondere transacties.

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. In het verslagjaar 2018 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

2.5 Jaarverslag en overige gegevens

Wij hebben het jaarverslag en de overige in het financieel verslag opgenomen informatie gelezen en op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen uit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze informatie materiële afwijkingen bevat. Hierbij hebben wij geen materiële afwijkingen geconstateerd. Tevens bevestigen wij dat het jaarverslag voldoet aan de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

2.6 Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het college. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

2.7 Interne financiële beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij tijdens de interimcontrole een analyse en evaluatie uitgevoerd van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Bij deze controle hebben wij ons primair gericht op het opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratie organisatie en interne beheersing (AO/IB). Dit voor zover dit van belang is voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen voortvloeiend uit de interimcontrole zijn met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie en het bestuur besproken en aan hen gerapporteerd door middel van de door ons uitgebrachte management letter 2018 d.d. 12 februari 2019.

2.8 Analyse vermogen en resultaat

Resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een negatief saldo zien. Het gerealiseerde saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 6,4 miljoen negatief. Tussentijds is per saldo afgerond € 2,9 miljoen aan de reserves onttrokken waardoor het gerealiseerde resultaat afgerond € 3,5 miljoen negatief is.

Vermogen

Inclusief het onverdeelde resultaat 2018 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2018 afgerond € 35,0 miljoen. De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2018 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 27%. De netto schuldquote bedraagt 71%. De ratio (totale inkomsten = 100%) geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten.

Weerstandvermogen

Teneinde een beschouwing te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing. Evenals voorgaande jaren worden de risico's door uw gemeente periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. De ultimo 2018 berekende en aanwezige weerstandscapaciteit bedraagt € 4,7 miljoen. De berekende risico's bedragen € 2,7 miljoen. Dit resulteert in een ratio van het weerstandvermogen van 1,76. De weerstandscapaciteit is daarmee volgens uw interne normen "ruim voldoende" om de door de gemeente gekwantificeerde risico's op te vangen.

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3 Ontwikkelingen in de jaarcijfers

3.1 Analyse van het resultaat

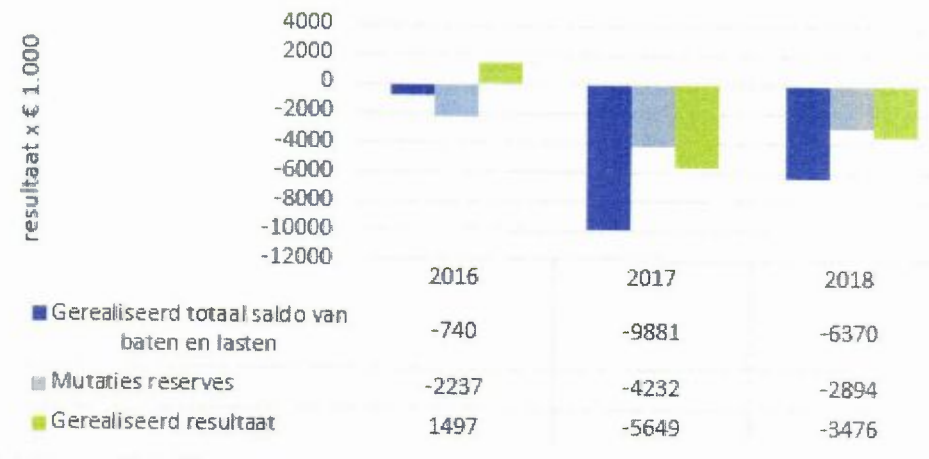
Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een negatief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 6.370.000 negatief. Tussentijds is per saldo afgerond € 2.894.000 aan de reserves onttrokken waardoor het gerealiseerde resultaat afgerond € 3.476.000 negatief is. Wij hebben vastgesteld dat aan de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves raadsbesluiten ten grondslag liggen.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2018 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken.

Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de programmaverantwoording van uw jaarrekening.

Ter illustratie en aanvullende informatie geven wij u in het hiernaast opgenomen overzicht de ontwikkeling van het resultaat ("gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten" en "gerealiseerd resultaat") weer over de jaren 2016 tot en met 2018. Uit dit overzicht blijkt dat de reservepositie jaarlijks wordt aangesproken om het operationele tekort op te vangen. Dit leidt onder meer tot een verslechterde solvabiliteit.

Resultaatontwikkeling 2016-2018

3.2 Financiële positie

Ultimo 2018 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente € 35,0 miljoen. Het is daarmee € 6,4 miljoen lager dan ultimo 2017 als gevolg van het negatieve resultaat 2018 en per saldo onttrokken bedragen aan de reserves. De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2018 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 27%. Het solvabiliteitspercentage zet daarmee de dalende trend door. De netto schuldquote is ultimo 2018 71% en laat in meerjarenperspectief een stijgende trend zien. Deze ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. Beide kengetallen zijn de afgelopen jaren verslechterd en staan, getuige de doorkijk die is opgenomen op pagina 144 van de jaarstukken, ook de komende jaren onder druk, hetgeen zorgelijk is. Wij merken hierbij op dat de financiële gezondheid van de gemeente zich niet enkel laat beschrijven in balansratio's en kengetallen, maar dat ook rekening dient te worden gehouden de ontwikkeling van baten en lasten in meerjarenperspectief. Voor uw gemeente zijn onder meer de kostenontwikkeling van de jeugdzorg relevant. Het krijgen van meer grip op lastenontwikkeling van de jeugdzorg is daarbij een belangrijke uitdaging. Deze ontwikkeling zet, zeker voor een gemeente van uw omvang, een zware druk op het sluitend krijgen en houden van de meerjarenbegroting. Voor de overige kengetallen verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandvermogen en Risicobeheersing in het jaarverslag.

3.3 Weerstandvermogen

Teneinde een beschouwing te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing. Evenals voorgaande jaren worden de risico's door uw gemeente periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's.

De ultimo 2018 berekende en aanwezige weerstandscapaciteit bedraagt € 4,3 miljoen. Deze is daarmee ten opzichte van 2017 gedaald (2017: € 5,6 miljoen). De berekende risico's bedragen voor 2018 € 0,9 miljoen. Dit is een toename ten opzichte van de gecalculeerde risico's in 2017 ad € 0,6 miljoen. Beide ontwikkelingen hebben een negatieve impact op de ontwikkeling van de ratio van het weerstandvermogen. Deze daalt van 8,7 naar 4,8. Desalniettemin is de weerstandscapaciteit volgens uw interne normen nog altijd "uitstekend" om de door de gemeente gekwantificeerde risico's op te vangen.

Controlebevindingen

4 Controlebevindingen

4.1 Kwaliteit verslaggeving

De jaarstukken 2018 bestaan uit "het jaarverslag" en "de jaarrekening". De programmarekening en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk "jaarstukken 2018" is opgenomen.

Conform de gewijzigde wetgeving voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

4.2 Verslaggevingsgrondslagen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2018 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

4.3 WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging niet te boven gaat. In 2018 was de algemene norm het ministersalaris, wat neerkomt op € 189.000, inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2018 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is de vereiste toelichting opgenomen. Daarmee voldoet de gemeente Rheden aan de vereisten.

4.4 Schattingen

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het college. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld.

De belangrijkste schattingen in de jaarrekening zijn:

Belangrijkste schattingen	Beoordeling	Toelichting
Immateriële vaste activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de immateriële vaste activa.
Materiële vaste activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de materiële vaste activa.
Waardering van voorraden	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorraden en GREX.
Waardering van de vorderingen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de vorderingen.
Waardering van de voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorzieningen.

4.5 Grondexploitatie

Uw gemeente kent een in omvang beperkte balanspost met betrekking tot onderhanden projecten, dit betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, ontwikkeling verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten en daarmee de waardering, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. Om te schatten wat de waarde van een complex is, is een aantal risico's c.q. schattingen van belang. De schattingsfactoren in de waardering van de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- Planning: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt?
- Programmering: Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- Prijs: Is afgewogen en adequaat onderbouwd welke prijzen kunnen worden gevraagd?
- Parameters. Welke ontwikkeling van rente, kostenstijgingen en opbrengstenstijgingen verwacht de gemeente in de komende jaren?
- Plankosten: Wat zijn de kosten die gemeente moet maken om een complex te kunnen ontwikkelen?

Het college heeft op grond van de keuzes van de raad de grondexploitatie geactualiseerd en de calculaties opnieuw berekend. Het college heeft beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een verliesvoorziening moet worden getroffen danwel tussentijds winst moet worden genomen. Naar aanleiding van deze beoordeling is in 2018 € 545.000 tussentijdse winst genomen voor complex De Beemd. Daarnaast is de voorziening verliesgevende complexen gedaald als gevolg van het afsluiten van complex Da Costa met een negatief resultaat van € 369.000.

4.6 Sociaal domein

Met ingang van 1 januari 2015 zijn gemeenten voor hun inwoners verantwoordelijk voor de Jeugdzorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet. De uitvoering van deze taken vindt plaats binnen de gemeente in regionale samenwerking. Hiervoor zijn zorgleveranciers gecontracteerd, die in opdracht van de gemeente zorg leveren aan cliënten. De verantwoording van de daaruit voortkomende lasten vindt plaats in de jaarrekening van de gemeente, waardoor ook de eindverantwoordelijkheid voor de controle van de prestatielevering uiteindelijk bij de gemeente berust. De gemeente is echter niet de prestatieafnemer. Met de (grote) zorgaanbieders is daarom afgesproken dat zij op basis van het IZA controleprotocol een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de geleverde en gedeclareerde zorg in natura (hierna: ZIN) in het boekjaar. Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd en gefactureerd, voor de juiste prijs is gefactureerd en aan een inwoner van de gemeente is verstrekt.

Ondanks de tijdige uitvraag van de controleverklaringen heeft uw gemeente nog niet van alle zorgaanbieders een controleverklaring ontvangen. Eveneens is niet bekend wanneer deze controleverklaringen wel beschikbaar zijn voor uw gemeente. Er worden geen accountantsverklaringen ontvangen van aanbieders met minder dan € 40.000 omzet. Daarbij komt ook dat er accountantsverklaringen zijn ontvangen die niet goedkeurend zijn of met een beperking. Het voorgaande zorgt voor onzekerheden op het gebied van de juistheid en volledigheid (getrouwheid en rechtmatigheid) van de kosten inzake de levering van de WMO en jeugd – ZIN ad € 1.228.165. Deze onzekerheid werkt door in de jaarrekening van de gemeente.

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) speelt een belangrijke rol bij de administratieve afhandeling van PGB's. De gemeente heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de laatste afgegeven prognose van de SVB inzake de bestedingen. De accountant van de SVB heeft een afkeurende verklaring afgegeven bij de Verantwoording 2018 Trekkingsrecht PGB Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze verklaring is afgegeven op totaalniveau voor alle Nederlandse gemeenten. De accountant van de SVB heeft geen verklaring verstrekt inzake de gedeclareerde kosten per gemeente. Daarnaast is door de SVB geen controle uitgevoerd op de geleverde prestatie. Uitgangspunt in de wetten is dat de gemeente, en niet de SVB, samen met de budgethouder verantwoordelijk is voor de rechtmatige besteding en inhoudelijk materiële controle van het budget inclusief de door de SVB verrichte betalingen. De hiermee samenhangende onzekerheid op het gebied van de juistheid en volledigheid (getrouwheid en rechtmatigheid) met betrekking tot de kosten van PGB's bedraagt € 594.026. Deze onzekerheid werkt door de in de jaarrekening van de gemeente.

4.7 Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de raad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de raad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze overschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

In totaal heeft uw gemeente € 114,7 miljoen aan lasten begroot (na wijziging) exclusief reservemutaties. De werkelijke lasten komen uit op € 118,2 miljoen. In totaal is sprake van een overschrijding van € 3,5 miljoen. Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 109,3 miljoen begroot, tegenover € 111,8 miljoen werkelijke baten. In totaal gaat het om een hogere realisatie aan baten van € 2,5 miljoen.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet de accountant kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. In de jaarrekening heeft het college op pagina's 209 en 210 per programma de begrotingsoverschrijdingen op de programma's geanalyseerd. Hieruit komt als conclusie naar voren dat de geconstateerde overschrijdingen binnen het beleid passen, danwel gecompenseerd worden door direct daaraan te relateren opbrengsten of dat sprake is van niet-beïnvloedbare uitgaven (zoals bijvoorbeeld open einde regelingen). Hoewel sprake is van begrotingsoverschrijdingen hoeven deze dus niet in het accountantsoordeel te worden betrokken.

4.8 Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat deze richtlijnen zijn nageleefd.

Bevindingen Interne Beheersing

5 Bevindingen interne beheersing

5.1 Interne financiële beheersing

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2018 hebben wij op 24 januari 2019 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening.

In de management letter is aangegeven dat wij zien dat binnen de gemeente aandacht is voor de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Dit blijkt onder meer uit het feit dat uw gemeente beschikt over een verbijzonderde interne controlefunctie die werkt vanuit een jaarlijks geactualiseerd intern controleplan. Evenwel constateren wij dat als gevolg van het onderbrengen van onderdelen van de bedrijfsvoering bij De Connectie alsook van de implementatie van een nieuw financieel pakket, bewuste keuzes zijn gemaakt in het wel of niet opvolgen van onze aanbevelingen. Het outsourcen van (onderdelen van) de gemeentelijke bedrijfsvoering brengt ook een noodzakelijke verandering van uw interne beheersingsinstrumentarium met zich mee. De nadruk zal daarbij meer liggen op (het implementeren van) interne beheersingsmaatregelen die de gemeente in staat stelt om vast te stellen dat de gegevensverwerking en informatievoorziening door De Connectie juist, volledig en rechtmatig is. Heel concreet betekent dit dat de gemeente zelf moet vaststellen dat de baten en lasten uit hoofde van de uitbestede processen juist, volledig en rechtmatig in de financiële administratie komen. De geplande implementatie van het nieuwe financiële pakket, waarmee ook diverse van onze bevindingen van voorgaande jaren zouden worden afgewikkeld, was vertraagd.

Als gevolg hiervan zijn veel bevindingen uit onze voorgaande management letters nog niet afgehandeld. Wij hebben daarbij opgemerkt dat bij het uitblijven van harmonisatie van werkprocessen en pakketten het lastig zal worden efficiencyvoordelen te realiseren met De Connectie.

5.2 Sociaal domein

Uw gemeente ontleent nog altijd, net als veel andere gemeenten, met betrekking tot de decentralisatie van zorgtaken naar uw gemeente, “achteraf” zekerheid inzake prestatielevering van de gefactureerde zorg. Enerzijds door de controleverklaringen van de zorgaanbieders en anderzijds door steekproeven en materiële controles op deelpopulaties. Doordat deze controles allemaal plaatsvinden na afloop van het boekjaar zet dit uw planning&controlcyclus onder druk. Het is derhalve van groot belang binnen de gemeente de interne beheersing van deze processen op een dusdanige wijze te organiseren dat de benodigde informatie binnen de gemeente gedurende het jaar beschikbaar is en blijft. Uw gemeente is dit jaar gestart met aanvullende controles en de implementatie van 'soft-controls' in de vorm van het systematisch vastleggen van onder meer de prestatielevering naar aanleiding van huisbezoeken, herindicaties en klachten. Een logische vervolgstap hierop is het op een dusdanige wijze registreren van de bevestigingen dat deze ook getotaliseerd en geanalyseerd kunnen worden teneinde een uitspraak over verschillende leveranciers te kunnen doen.

5.3 Automatisering

IT wordt een steeds belangrijker onderdeel van de bedrijfsvoering en daarmee ook van de jaarrekening- controle. Uit onze IT audit komt naar voren dat het wachtwoordbeleid en mutatie van gebruikersrechten gedurende 2018 nog niet voldoen aan de minimale vereisten van de geautomatiseerde omgeving. Wij adviseren het college hier prioriteit aan te geven. Enerzijds in verband met de risico's die er mee samenhangen. Anderzijds om de IT omgeving de bedrijfsvoering zo veel als mogelijk is te laten faciliteren. Uw gemeente is immers inmiddels in grote mate afhankelijk van de werking van IT systemen.

Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

6.1 Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. U bent als raad verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

6.2 Bevestiging onafhankelijke positie

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

6.3 Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten
- In- en extern kwaliteitsonderzoek
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.

6.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Ontwikkelingen – bezoldigingsmaximum

De minister van BZK heeft het algemeen bezoldigingsmaximum voor 2019 vastgesteld op € 194.000. Ook de bezoldigingsmaxima voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking zijn voor 2019 geïndexeerd. De eerste twaalf kalendermaanden van de functieervulling mag de bezoldiging niet meer bedragen dan de som van € 25.900 per maand voor de eerste zes maanden en € 19.600 per maand voor de volgende zes maanden. Vanaf kalendermaand 13 geldt het voor de instelling toepasselijke bezoldigingsmaximum zoals die ook geldt voor een topfunctionaris met dienstbetrekking. Het maximum uurtarief bedraagt vanaf 2019 voor de eerste twaalf kalendermaanden € 187.

Alle bezoldigingsmaxima zijn te vinden op

<https://www.topinkomens.nl/documenten/regelingen/2018/11/26/bezoldigingsmaxima-wnt-2019>.

8. Overige onderwerpen

Afkoop niet-opgenomen vakantieverlof bij einde dienstverband

Vanaf 1 januari 2019 kunnen topfunctionarissen met een dienstverband bij het einde van hun dienstverband voortaan maximaal vier weken (naar rato van de omvang of duur van het dienstverband) aan niet-opgenomen vakantieverlof laten afkopen zonder gevolgen voor de WNT. Voor de juiste toepassing van deze regeling is het noodzakelijk dat uit de verlofadministratie minimaal de volgende zaken blijken:

- de opbouw van het saldo vakantieverlof. Van belang is dat u goed registreert welk deel van het vakantieverlof voortkomt uit de zogenoemde wettelijke (minimum) vakantiedagen en welk deel bovenwettelijk vakantieverlof betreft.
- de maanden waarin het vakantieverlofsaldo is opgebouwd. De regeling ziet namelijk alleen op het vakantieverlof (wettelijk of bovenwettelijk) dat is opgebouwd in de 12 kalendermaanden voorafgaand aan de beëindiging van het dienstverband.
- de bijzondere omstandigheden waarom een topfunctionaris het verlof redelijkerwijs niet kon opnemen ingeval sprake is van afkoop van wettelijk vakantieverlof dat na het verstrijken van de wettelijke vervalltermijn niet is vervallen en waarvan op het moment van beëindiging dienstverband ook de zogenoemde wettelijke verjaringstermijn (nog) niet is verstreken. Van belang is dat aangetoond kan worden waarom dit verlof redelijkerwijs niet kon worden opgenomen door de topfunctionaris.

6.5 Bevestiging van het management

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

6.6 Meningsverschillen

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het college van burgemeester en wethouders en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bijlage: Fouten evaluatie

Ongecorrigeerde verschillen

Tijdens onze controle hebben wij de volgende ongecorrigeerde controleverschillen geconstateerd, die zowel individueel als in totaliteit niet van materiaal belang worden geacht in relatie tot de financiële overzichten als geheel.

Post/stroom	Fout Getrouwheid	Onzekerheid Getrouwheid	Fout Rechtmatigheid	Onzekerheid Rechtmatigheid
Uitgaven Jeugdwet/Wmo ZIN	EUR 0	EUR 1.228.165	EUR 0	EUR 1.228.165
Uitgaven Jeugdwet/Wmo PGB	EUR 0	EUR 594.026	EUR 0	EUR 594.026
Totaal	EUR 0	EUR 1.822.191	EUR 0	EUR 1.822.191

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin men het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en derhalve niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde fouten.

Onze controlestandaarden eisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. Er zijn geen onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Bijlage: Single information Single audit (SiSa)

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2018 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Hierbij worden alleen fouten en onzekerheden per specifieke uitkering opgenomen, boven een financiële grens, voor zover die niet zijn of kunnen worden gecorrigeerd.

De financiële grens is per specifieke uitkering:

- ☐ € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ☐ 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ☐ € 125.000 indien de omvangsbasis groter dan € 1.000.000 is.

Wij doen dit met een tabel, die wij ook moeten opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd:

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/ onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)			
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet – gemeentedeel 2018			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) – gemeentedeel 2018			

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. In lijn met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2018 d.d. 10 januari 2019 zijn derhalve de laatste drie kolommen leeg gelaten.

Met ingang van boekjaar 2018 dient in het verslag van bevindingen te worden aangegeven bij de tabel van fouten en onzekerheden welke strekking de controleverklaring de door de accountant afgegeven controleverklaring heeft. Zowel op rechtmatigheid als getrouwheid:

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Contactgegevens

drs. E.H.J.D. (Edwin) Dammen RA

Verantwoordelijk accountant

06 – 1374 4508

e.damman@bakertilly.nl

drs. W.W.L.A. (Wout) Wentink RA

Manager

06 – 1538 1756

w.wentink@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Burgemeester Roelenweg 14-18

Postbus 508

8000AM Zwolle